

Wychodzi w każdą niedzielę
podczas pory kąpielowej.

PRZEDPŁATA

na cały sezon kąpielowy
wynosi:
w Krynicy 2 zlr. 50 ct.
z przesyłką poczt. 3 „ — „
za granicą 3 „ 25 „

Numer pojedynczy w Krynicy
kosztuje 15 ct.

W innych miejscach i zdrojowiskach krajowych 16 ct.

KRYNICA

PISMO

poświęcone balneologii i sprawom polskich zdrojowisk.

Redaktor główny i wydawca: Dr. LEON KOPFF,
lekarz rządowy c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy.

Przedpłatę frankowaną

przyjmuje Administracja pisma „Krynica“ w Krynicy, tudzież wszystkie urzęda pocztowe.

W Warszawie, Król. Polskiem i Rosyi, przyjmują przedpłatę wszystkie księgarnie.

INSERATY przyjmuje się za opłatą od miejsca wiersza drobnym drukiem (petit) po 8 centów.

Biurow Redakcyi i Administracyi

w kancelaryi c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy.

KALENDARZ:

Czerwiec. 14 Niedziela. 4 po Św. Bazylego. 15 Poniedziałek. Wita i Modesta mm. 16 Wtorek. Justyny p. m. i Benona b. 17 Środa. Adolfa bisk. i Maryana m. 18 Czwartek. Marka i Marcelina mm. 19 Piątek. Gerwazego i Protazego. 20 Sobota. Reginy i Florent. — Wschód słońca: 14/6 3 51. 20/6 3 52. — Zachód słońca: 14/6 8 9. 20/6 8 11.

KRÓTKIE SPRAWOZDANIE ZDROJOWISK

ze sezonu r. 1890.

(Ciąg dalszy).

II.

Sprawozdanie Zakładu zdrojowego w Szczawnicy.

W ciągu pory zdrojowej roku 1890 od dnia 20 Maja do dnia 20 Września przybyły do Szczawnicy 1992 drużyny (partye) złożone z 3408 osób, jestto liczba najwyższa jaka dotychczas była w Szczawnicy. Między temi było 1616 mężczyzn, 1444 kobiet i 348 dzieci (do 14 roku).

Co do pochodzenia było:

Z Galicyi osób	2082
W tej liczbie 430 z Krakowa, 249 ze Lwowa	
Z Bukowiny	16
Z Węgier	219
Z Wiednia, Czech, Morawy i innych prowincyj austr.	49
Razem z krajów pod panowaniem austr. 2366	
Z Królestwa Polskiego z (Warszawy 409)	833
Z Wołynia, Podola i Ukrainy	77
Z Litwy	55
Z Besarabii i Rosyi	18
Razem z krajów pod panowaniem rosyjsk 978	
Z Poznańskiego i Prus zachodnich	25
Z Księstw Naddunajskich	8
Z Niemiec	19
Z Francyi i Włoch	3
Z Szwajcaryi.	2
Z Anglii i Holandyi	2
Z Egiptu	2
Z Ameryki	3
Razem z innych krajów 64	

W tej liczbie było osób leczących się	1402
Towarzyszących chorym	604
Przybyło dla zarobku osób	302
Prócz tego służby męskiej i żeńskiej	270
Dla wypoczynku było osób	182
Dla zwiedzenia miejscowości i w przejeździe	648
Razem jak wyżej 3408	

Pożywienia dla gości dostarczały trzy restauracye pierwszorzędne połączone z cukierniami: p. F. Olcksego w górnym zakładzie, oraz p. Jałoszyńskiego i pp. Biernackich na Miedziusiu, trzy drugorzędne i trzy dla izraelitów. Restauracye, zwłaszcza pierwszorzędne, ze wszech miar odpowiadały słusznym wymaganiom i wskazaniom leczniczym. Pieczywa zwykłego dostarczały dwie piekarnie, wytwornego cukiernie. Rzeźnicy znajdują się w miejscu (bydło na rzeź przeznaczone oglądanem bywa przez lekarza zakładowego): jest też i kilka sklepów z rzeczami służącymi do pożywienia: kawą, cukrem, korzeniami i t. d.

Mieszkań dla gości zdrojowych, pomimo tak licznego zjazdu jaki był w r. z. wcale nie brakowało. pokoi w cenie od 80 centów do 2 zła. na dobę jest przeszło 800, a mianowicie w zakładzie górnym należących do Akademii Umiejętności w Krakowie 200 w 15 domach, na Miedziusiu 80 w dziesięciu domach, prócz tego domy prywatnych właścicieli a wreszcie włościańskie, w których jest do 300 stancyj (w powyższej liczbie nie policzonych) zamieszkałych po większej części przez uboższą klasę, zwłaszcza przez starozakonnnych. Mieszkania zakładowe starano się ile możności zaopatrzyć w potrzebne sprzęty nietylko konieczne, ale do wygody służące. Mieszkania w zakładzie na Miedziusiu, po przejściu pod zarząd Wgo Dra Kołaczkowskiego z gruntu wyrestaurowano, wytynkowano, oraz w nowe sprzęty zaopatrzone.

Co do rozrywek i przyjemności dla gości zdrojowych, nadmieniamy, że podobnie jak w latach poprzednich przez trzy miesiące letnie dwa razy dziennie grywała orkiestra pod kierunkiem kapelmistrza Haussmanna, dyrektora orkiestry Weteranów we Lwowie, złożona z 19 osób, po większej części

stałych członków tejże orkiestry, tego roku po raz pierwszy bawiąca w Szczawnicy. Teatr krakowski, podobnie jak w latach poprzednich dawał w Lipcu i Sierpniu po trzy razy tygodniowo przedstawienia dość licznie uczęszczane, w sali dworca gościnnego. Prócz tego odbywały się koncerty, odczyty, wieczory deklamacyjne, przedstawienia magiczne, oraz zebrania tygodniowe z tańcami o godzinie 12 się kończące, częścią w zakładzie górnym, częścią na Miedziusiu. Wreszcie odbyły się dwa bale w sali dworca gościnnego na cele dobroczynne i loterya fantowa, z której dochód w połowie wpłynął do funduszu budowy nowego kościoła, a w drugiej połowie na utrzymanie szpitalika, w którym ubodzy chorzy przybywający na kurację do Szczawnicy znajdują bezpłatne umieszczenie, oraz na utrzymanie Sióstr Służebniczek, które w liczbie trzech corocznie przepędzają porę zdrojową w Szczawnicy i opiekują się osobami ciężko choremi po domach; w zimie zaś utrzymują ochronkę dla małych dzieci włościan miejscowych.

Dnia 4 Lipca, gdy w Krakowie wprowadzano uroczyscie na Wawel zwłoki nieśmiertelnego Adama Mickiewicza, i w Szczawnicy dzień ten był obchodzony uroczyscie. Zrana o godzinie 9¹/₂ odbyło się w kaplicy zakładowej nabożeństwo, odprawione przez miejscowego księdza proboszcza, po którym lekarz zakładowy po przemówieniu głównie skierowanym do ludu, objaśniającem kto to był Mickiewicz i jakie jego zasługi, przy pomocy członków komitetu w tym celu zawiązanego, rozdał służbie zakładowej i dzieciom uczęszczającym do szkółki miejscowej, 100 egzemp. poematu „Pan Tadeusz“, oraz 100 egzempl. portretu Mickiewicza. Dzień zakończono wieczorkiem muzykalno - deklamacyjnym, w którym większa część gości obecnych w zakładzie wzięła udział. Fundusz zebrany na sprawienie brązowego medalionu Mickiewicza w kwocie 86 złr, jako jeszcze niewystarczający, złożono na książeczkę w krakowskiej kasie Oszczędności.

W dworcu gościnnym znajdowała się czytelnia utrzymująca przeszło 30 czasopism, druga zaś mniejsza pod kierunkiem klubu szczawnickiego zajmującego się zabawą gości, w sali na Miedziusiu. P. Gawrońska utrzymywała wypożyczalnię książek corocznie w najnowsze utwory powieściowe, historyczne i t. p. zaopatrywaną. W dworcu gościnnym znajduje się stała pracownia fotograficzna p. Awita Szuberta jednego z najcelniejszych fotografów krakowskich.

Chorób nagminnych i panujących w roku ubiegłym w Szczawnicy nie było żadnych, prócz lekkich nieżytów żołądka i jelit w porze letniej podczas upałów i nastania owoców corocznie i wszędzie się pojawiających, oraz w ciągu 2—3 dni szczęśliwie się kończących.

Lekarze znajdujący się w Szczawnicy w roku zeszłym za inicjatywą Wgo Dra Barzyckiego, lekarza powiatowego w Rzeszowie, złożyli zarządowi zakładu zdrojowego memoriał podający wskazówki, w jaki sposób można zapobiegać gruźlicy, tyle ofiar w dzisiejszych czasach w całej Europie zabierającej. Zarząd zakładu nie omieszka korzystać z wskazówek podanych, a ważniejsze ze środków zapobiegawczych już w roku bieżącym zaprowadzonymi zostaną.

Ze zmian i ulepszeń, dokonanych w ciągu roku ubiegłego w celu podniesienia zakładu szczawnickiego, podamy ważniejsze, pomijając roboty corocznie powtarzane, mające na celu utrzymanie w porządku domów mieszkalnych dla

gości zdrojowych i urządzenia tychże, do których należą: mycie podłóg, omiatanie, oraz bielenie lub wycieranie chlebem ścian, oczyszczanie i naprawa mebli, sprzętów i materaców, odwietrzanie (desinfekcja) mieszkań, materaców i pościeli, oraz wszelkie zmiany i ulepszenia dawniej dokonane.

Domów nowych zakład nie budował, gdyż istniejące dotychczas potrzeby wystarczały, a wskutek powstania kilku nowych domów prywatnych właścicieli, zwłaszcza zasługującego na wspomnienie pięknego murowanego domu pp. Bierneckich na Miedziusiu, położonego w ogrodzie, mieszczącego prócz zakładu restauracyjnego do 20 pokoi mieszkalnych, pomimo tak liczego zjazdu gości, jakiego dotychczas Szczawnica nie miała, brak mieszkań wcale nie dawał się uczuć. Zato starano się mieszkania w domach dawniej wybudowanych doprowadzić do lepszego stanu, w tym celu sprawiono znaczną ilość nowych mebli i te po mieszkaniach rozmieszczono, zastępując dawne nowymi, wszystkie mieszkania w domach zakładowych zaopatrzone w dzwonki elektryczne (gdzie tychże dotychczas nie było), w wielu mieszkaniach podłogi zapokostowano, aby w ten sposób zapobiedz potrzebie mycia tychże, oraz zamiatania podnoszącego pył w powietrze. Obecnie tam, gdzie podłogi są zapokostowane, wystarcza wytarcie tychże wilgotną ścierką, w roku bieżącym pokostowanie dalej będzie się odbywać.

W zakładzie na Miedziusiu Dr. Kończakowski również starał się o utrzymanie mieszkań w porządku i ulepszenie tychże.

Aby zapobiedz brakowi wody słodkiej do picia i gotowania, w zakładzie po za restauracją urządzono nową studnię 5 metrów głęboką, a 3 metry w średnicy, dostarczającą znaczną ilość wody.

Zród Jana przed rokiem odkopany i należycie zaopatrzone od przypływu wody słodkiej, ujęto w kadłub betonowy, 7.50 metrów głęboki, 1.50 metra w średnicy, kosztem około 1600 złr., oraz urządzono tymczasową ścieżkę ułatwiającą przystęp do źródła.

Przybył w Szczawnicy zakład inhalacyjny solankowy i igliwiowy urządzony przez ś. p. Dra Janochę.

Sprawiono z wiedeńskiej fabryki Thursfielda przyrząd desinfekcyjny, dziś uważany za najpraktyczniejszy, zaopatrzone w wszelkie potrzebne urządzenia, dający się przenosić z miejsca na miejsce; oraz wystawiono szopę dla pomieszczenia tegoż, koszta na ten cel wydane wynoszą niespełna 500 złr.

Zakupiono w celu powiększenia parku i rozszerzenia spacerów pięć parcel gruntowych kosztem 3000 złr.

Na spacerach w parku i w szkółkach wysadzono przeszło 10.000 sadzonek drzew szpilkowych. modrzewia, świerka i czarnej sosny.

Sprowadzono znaczną ilość ozdobnych roślin, oraz porządzano na spacerach klomby dywanowe.

Wybudowano cieplarnię, tak zwany dół holenderski, dla przeczimowania roślin, kosztem 900 złr.

Orkiestrę zdrojową powiększono tak, że gdy dawniej miała 14, obecnie liczy 19 osób, co powiększyło koszt utrzymania tejże o 734 złr.

(Dok. nastl.)

Drobne wiadomości.

Wpływ pracy przy maszynie do szycia na zdrowie dziewcząt. Kwestya ta przez długie lata nie była dostatecznie wyjaśnioną. Niektórzy lekarze przypisywali maszynie do szycia bardzo wrogi wpływ na zdrowie i długość życia (Dr. Layet), inni zaprzeczali go zupełnie (jak n. p. Dr. Decaisne), a ta różnica zdań pochodziła ztąd, iż czyniono wnioski na podstawie bardzo nielicznych spostrzeżeń. Z tego powodu zasługuje na uwagę zdanie Dra Hirta, który jako lekarz kasy chorych, przez czas dłuższy obserwował 359 robotnic przy maszynach do szycia. W roku 1887 przechorowały one razem dni 2.127, a więc każda średnio 6 dni rocznie, gdy 250 innych pracowni zajętych w fabryce robót trykotowych, w fabryce piór i t. d. chorowały tylko 957 dni, a więc na jedną wypada 4 dni rocznie. Z pierwszej kategorii musiano udzielić 136 robotnicom zasiłki pieniężne z powodu choroby, — z pośród robotnic drugiej kategorii tylko 34 — a więc u pierwszych wypada 38%, u drugich 13,5%.

Co się tyczy zbroceń, jakie sprawia to zajęcie, to w pierwszym rzędzie wymienia Hirt zbrocenia w krążeniu krwi wskutek ciągłego siedzenia i poruszania nóg. Najpierw ujawniają się następstwa przekrwienia organów brzusznych i odnóg dolnych: jako zbrocenia w miesiączkowaniu, gnuśne trawienie z chronicznym zaparciem stolca połączone, — częstokroć obrzmienia surowicze nóg i tworzenie się na nich żylaków. Więcej niż dwie trzecie wszystkich dziewcząt cierpiały na rozmaite zbrocenia regularności. — Dość ryciło występują też objawy blednicy, znużenia ciała, bólu i zawrotu głowy, nadmiernego bicia serca. Silne i pełne życia dziewczęta, które z okolic do miasta celem zarobku przybywają, tracą po 1 lub 2-letniej pracy przy maszynie do szycia pierwotne zdrowe wejście i podlegają wymienionym cierpieniom. Z dalszych chorób wymienić trzeba cierpienia żołądkowe; mianowicie chroniczny katar żołądkowy zjawia się u takich pracowni nader często.

Co się tyczy wpływu pracy tego rodzaju na system nerwowy zauważyć zwykle można zwiększoną wrażliwość a wcale nie rzadko rozdrażnienie nerwów graniczące z histeryą; częstemi także są katary a nawet cięższe cierpienia narządów oddechowych. Jako przyczynę podaje Dr. L. Hirt, że przy pochylem trzymaniu głowy wskutek szybkiego ruchu maszyny i szytej materii małe cząstki wełny i bawełny dostają się wraz z powietrzem wdychiwaniem do krtani i do oskrzeli, gdzie się osadzają i drażniąc błonę śluzową chorobę wywołują.

Nieprawidłowe trzymanie ciała, będącego jeszcze w rozwoju, staje się wreszcie niekiedy u młodych dziewcząt przyczyną skrzywienia stosu pacierzowego.

Prof. Koranyi. O wpływie ubrania na powstawanie nerki wędrującej u kobiet. W ostatnich dziesiątkach lat namnożyło się bardzo stosunkowo wiele przypadków nerki wędrującej. Dawniej uważano tę chorobę za zupełnie niewinną; przeciwnie teraz, wywoływane przez nią poważne zaburzenia w organach brzusznych i układzie nerwowym, zmusiły nowoczesnych chirurgów do wykonywania operacji przyszycia lub wycięcia nerek.

Daleko właściwiej jest walczyć z przyczynami powstania nerki wędrującej. Do tych ostatnich zaliczano od czasów Cruveilhiera noszenie gorsetów. Trudno twierdzić, że gorsety nie mają tu żadnego znaczenia. Jednakże, wobec tego, że obecne gorsety nie nadają figurze kobiecej „kształtu owadu“, lecz mają na celu tylko zaokrąglenie konturów piersi i bioder, jak również wobec tego, że u kobiet z klasy wyższej, bardzo o zdrowie swoje dbających, gorset bardzo rzadko wywołuje powstawanie nerki wędrującej, a u kobiet z klasy mniej ostrożnie się zachowującej nerka wędrująca jest daleko częstsza, autor twierdzi, że są inne przyczyny, składające się na powstanie tej choroby. Ciasne dopinanie z tyłu sukien, wbrew przypuszczeniu niektórych autorów, niema żadnego znaczenia.

Prawdziwą przyczyną powstawania nerki wędrującej jest złe obuwie i ciężar sukien. Na myśl tę, obecnie

przez autora doświadczalnie dowiedziona, wpadł on przypadkowo zauważywszy, że największa ilość kobiet z nerką wędrującą pochodzi z tych okolic Węgier, gdzie zwyczajem każe nosić dużo ciężkich, wielokrotnie fałdowanych sukien i wysokie obcasy u trzewików. Wiadomem jest, że przy używaniu wysokich obcasów, człowiek, dla utrzymania równowagi, zmuszony jest lekko zginać kolana, wysuwać naprzód dolne trzy kręgi lędźwiowe i cofać w tył 2 górne kręgi lędźwiowe i cztery dolne grzbietowe.

Otóż, badając stan kręgosłupów dziecińczych, kobiecych i męskich, Koranyi przekonał się, że im wyższe są obcasy, tem to przecięcie ku przodowi części lędźwiowej kręgosłupa staje się większem. Już na zasadzie tego faktu można było przypuścić, że dolny odcinek nerek (szczeg. prawej) posuwa się przez to ku przodowi. Autor sprawdził to na trupie; a występuje to najwyraźniej wtedy, jeżeli obok przekrzywienia części lędźwiowej kręgosłupa naprzód, będzie miało miejsce nałożenie około pasa ciężkiego ubrania. Sprawdził to autor również doświadczalnie, ubierając trupa w spodnicę, do której dolnego brzegu przyczepiał stopniowo coraz cięższe ważki. Im większy był ich ciężar, tem więcej przy sztucznym ustawieniu trupa na obcasach, nerki posuwały się ku przodowi, szczególnie prawa. Dlatego też wspomniane węgrzynki, których suknie ważą 6—7,5 kłgrm., i które noszą wysokie obcasy, tak często mają nerki wędrujące.

Kobiety więc powinny starać się nosić angielskie płaskie obcasy i jaknajłżejsze ubranie. Zgubną była dla nich moda przed kilkoma laty noszenia sukien z ważkami ołowianami i wyszyciami dżetowemi. Sama taka suknia ważyła 4—5 kłgrm., gdy tymczasem waga całkowitego ubrania kobiecego opartego na pasie (majtki, spodnica i suknia), według wielokrotnie dokonanych przez autora ważeń, nie przenosi u osób biedniejszych 1,8 kłgrm., u bogatych 3,5 kłgrm. latem, 2,6 kłgr. — 4,2 jesienią, i 4,0—6,2 kłgr. zimą. Noszenie nowoczesnych gorsetów jest z tego punktu widzenia, nawet pożytecznem, gdyż część ciężaru sukien jest przy nich przeniesiona na górną część tułowia. Kobiety, nie noszące wcale gorsetów, lub sznurujące się mocno, podlegają przeciwnie całemu niebezpieczeństwu, wynikającemu z noszenia wysokich obcasów i ciężkich sukien. Przypominając, że oprócz szkodliwego wpływu na nerki, złe obuwie jest szkodliwem i dla nóg, autor kończy swój artykuł żywą apostrofą do kobiet, aby nosiły angielskie obuwie.

Streszczenie z „Zdrowia“

DROBIAZKI HUMORYSTYCZNE.

Każdy ma swoją logikę.

— Ten list jest za ciężki, musicie przykleić jeszcze jedną markę, kobieto.

— To wtedy będzie jeszcze cięższy.

Dziecięca naiwność.

— Z kim ciocia rozmawia? pytała czteroletnia dziewczynka swojej ciotki stojącej przed telefonem.

— Z jednym panem.

— To ten pan chyba jest kartem, kiedy może mieszkać w takim malutkim domku.

Sąsiedzka przysługa.

— Jestem stroiciel, proszę pani, przyszedłem nastroić fortepian.

— Kiedy ja pana nie wzywałam.

— Wiem, proszę pani, ale przysłał mnie ten pan, który mieszka na dole.

W szkole agronomicznej.

— Kiedy najwłaściwsza pora rwać jabłka?

— Wtedy, kiedy ani ogrodnika, ani psa nie ma w ogrodzie.

Porada.

— Radzę panu jeźdź pan do wód.

— Kiedy mi nareszcie poradzisz doktorze jechać do win?

II. Lista Gości zdrojowych w KRYNICY, przybyłych od dnia 1 do 8 Czerwca 1891.

L. p.	Imię, Nazwisko i Godność	Zkąd przybywa	Pomieszkanie	Osób
99	Soikowa Antonina, żona c. k. sędziego powiatowego	z Łaki (Galicya)	pod Topolami	1
100	Milerówna Marya, córka kupca	z Nowego Sącza	" "	1
101	Komunicki Stanisław, właściciel mleczarni, z rodziną i służbą	z Łańcuta	" Rybą	7
102	Surzycka Marya, żona lekarza, z synem	z Krakowa	" Wisłą	2
103	Remer Amalia, prywatna	"	" "	1
104	Żywicki Seweryn, właściciel dóbr	z Błażkowy p. Pilzno	Pensyonat Dra Ebersa	1
105	Migdałowa Katarzyna, żona lustratora powiatowego	z Białej	pod Zamkiem Nr. 10	1
106	Dr. Karłowicz Jan, literat, z córką	z Warszawy	" Wisłą	2
107	Dr. Lorentski Andrzej, lekarz praktykujący, z służącym	z Radomyśla	" Litwinką	2
108	Lewicki Stanisław, c. k. urzędnik poczt i telegr.	z Krakowa	" Kurkiem strzelec.	1
109	Bukowska Marya, żona aptekarza	ze Słopnie (Król. Pol.)	" Zamkiem Nr. 15	1
110	Uleniecki Teofil, prywatny	ze Lwowa	" " " 6	1
111	Michalewski Noach, rabin, z rodziną i służbą	z Zaleszczyk	u Salomona Brauna	8
112	Klein Antonina, żona kalkulanta c. k. Namiestnictwa	ze Lwowa	pod Koleją państw.	1
113	Krzysztofowicz W., kupiec, z kasyerką i subjektem	z Krakowa	w Domu zdrojowym	3
114	Dr. Kozłowski Emil, lekarz, z żoną	z Sanoka	" " " Nr. 3	2
115	Schramm Władysław, nadinżynier kolei państw.	z Krakowa	pod Zamkiem Nr. 4	1
116	Kowalski Zygmunt, rachmistrz kasy oszczędności, z rodziną i słu.	"	" Rybą	4
117	Kremer Bronisława, utrzymująca się przy krewnych	"	u Dolaka	1
118	Lewkowicz Sabina, żona fabrykanta	z Tyńca p. Kraków	pod Opatrznością	1
119	Rózański Albert, c. k. komisarz powiatowy, z żoną i służącą	z Nowego Sącza	" Orłem	3
120	Hr. Tarnowski Stanisław, właściciel dóbr	z Chorzelowa	Pensyonat Dra Ebersa	1
121	Ks. Mourouszy Teresa, kapitalistka	z Rumunii	pod Złotą Bramą	1
122	Dr. Ashkenazy Zygmunt, lekarz, z żoną i lokajem	ze Lwowa	" Pagatem	3
123	Schänker Salomea, kupcowa	z Krakowa	" Lososiem	1
124	Kohn Chaje, wyrobnica	z Skola	u Abrahama Müllera	1
125	Landau Beile, "	z Krosna	" " "	1
126	Binstock Dawid, kupiec	z Żabna	w Propinacyi	1
127	Rosenblath Pesel, kupcowa, z córką	z Bendzina (Kr. Pol.)	" "	2
128	Rybińska Kazimiera, wdowa po urzędniku kol.	z Krzyweca p. Skalat	pod Pagatem	1
129	Zakrzyczkowski Andrzej, restaurator, z rodziną i służbą	z Tarnowa	" Trzema Różami	11
130	Broder Abraham, kramarz	ze Lwowa	" Koleją państw.	1
131	Geller Rifka, szynkarka	z Manowiec	" " "	1
132	Rotenberg Regina, przy rodzicach	z Drohobycza	" Trzema Koronami	1
133	Tarnheim Berta, żona kupca	z Jarosławia	" "	1
134	Hönig Julia, żona kupca, z córką i służącą	z Gorlic	" Tygrysem	3
135	Saksenhaus Serafina, przy rodzicach	z Rzeszowa	" Trzema Koronami	1
136	Trecheńska Marya, żona inżyniera	z Warszawy	" Pagatem	1
137	Sperling Wiktorya, żona emeryta	"	" " "	1
138	Pietruszewski Bolesław, sekretarz c. k. komisji zdrojowej	z Nowego Sącza	" Potokiem	1
139	Beż Dominik, kupiec, z córkami	z Krakowa	w Domu zdrojowym	4
140	Sembratowicz Marya Teresa, żona urzędnika	z Monasterzysk	w Łazienkach min.	1
141	Kremerowa Józefa, żona inżyniera kol.	z Krakowa	w Domu zdrojowym	1
142	Mieroszewski Felicyan, słuchacz uniwersytetu	"	pod Zamkiem	1
143	Teltsch Hermina, żona kupca	z Stanisławowa	" "	1
144	Nandl Berta, żona kupca	z Pancosy (Węgry)	" "	1
145	Heppe Sydonia, żona inspektora kolei	ze Lwowa	" Trąbką	1
146	Potuzek Jadwiga, żona naczelnika kolei	z Skola	" "	1
147	Starożyńska Augustyna, żona c. k. komisarza skarb., z kuzynką	z Strzyżowa	" Zamkiem	2
148	Z hr. Witzthumów Jaworska Wanda, właś. dóbr, z synem i p. słu.	ze Lwowa	" Orłem	3
149	Weinmann Matylda, żona c. k. nadp. żandar, z dziećmi i służącą	z Tarnowa	" Rybą	4
150	Goldberg Berta, żona kupca, z służącą	z Rosyi	" Gołębiami	2
151	Weiss Eni, przy rodzicach	z Dembowca	" " "	1
152	Kasper Teresa, żona kupca	z Niska	" Pogonią	1
153	Gardziel Rozalia, żona nauczyciela, z córką	z Sieniawy	" " "	1
154	Hirszel Marya, kapitalistka, z służącą	z Warszawy	w Willi ułana	2
155	Hirszel Anna, kapitalistka	"	" " "	1
156	Tucholka Tyndiuk Michał, właściciel realności	z Tucholki	Pensyonat Dra Ebersa	1
157	Ks. Herasimowicz Jan, proboszcz	z Turzy p. Brody	" "	1
158	Cepurski Jan, majster szewski, z pomocnikami	z Nowego Sącza	w Budynku pozasądowym	3
159	Serda Teodora, córka lekarza, z służącą	ze Lwowa	w Łazienkach min. 8	2
160	Kończakiewicz Zofia, wdowa po urzędniku poczt, z siostrą	z Przemyśla	pod Trąbką Nr. 14	2
161	Mahler Sabina, obywatelka	z Zniesiovia p. Lwów	" Opatrznością	1
162	Hubicki Bronisław, magister farmacji	z Delatyna	w Willi Bronisławy	1
163	Kriegnise Kamila, żona c. k. askultanta sądowego, z siostrą	z Mostów wielkich	w Łazienkach min.	2
164	Żelazowska Adela, artystka, z służącą	z Krakowa	w Arenie teatr.	2
165	Gajewski Wiktor, c. k. kontrolor poczt	ze Lwowa	pod Zamkiem	1
166	Houwalt Paulina, obywatelka, z córkami i służącą	z Litwy	" Pagatem	4

L. p.	Imię, Nazwisko i Godność	Zkąd przybywa	Pomieszkanie	Osób
167	Miejski Laurenty, c. k. profesor gimnaz., z rodziną i służbą . . .	z Tarnowa	pod Krukiem	7
168	Szaraniewiczówna Salomea, córka profesora uniwersytetu . . .	ze Lwowa	" " "	1
169	Künzler Salomon, kupiec	z Jabłonicy (Rzeszów)	u Luftgłasa	1
170	Rajnus Anna, kupecowa, z służącą	z Czech	pod Potokiem	2
171	Pachulska Sabina, uczen. szkoły przemysł., z pomoc. i kuzynem . . .	z Krakowa	" " "	3
172	Janik Marcei, fryzjer, z pomocnikami	" "	w Willi tatrzańskiej	2
173	Walerya Salomon de Friedberg, żona adwokata	z Dębicy	" " "	1
174	Fabiowa Emilia, żona naczelnika kolei	" "	" " "	1
175	Onitsch Walerya Władysława, właścicielka dóbr	z Jeżowa (Grybów)	" " "	1
176	Pruska Karolina, właścicielka dóbr	z Królestwa Polskiego	pod Żółtą bramą	1
177	Marya Szule Holnicka, właścicielka dóbr, z dziećmi	" "	w Willi tatrzańskiej	3
178	Angelusowa Eugenia, żona kupca, z dziećmi i służącą	z Krakowa	pod Litwinką	5
			Razem rodzin	80 osób 155
			Oprócz powyżej wyszczególnionych przybyło niekurnających się i przejezdnych rodzin	16 osób 56
			Suma poprzedniej listy rodzin	134 osób 260
			Ogólna ilość od 15 Maja do 8 Czerwca 1891 r. rodzin	230 osób 471

Sprostowanie. W I. liście gości kuracyjnych w Krynicy ma być pod poz. 20 Marya Plewińska „wdowa po obywatelu ziemskim” z Warszawy.

Uwaga. Wszelkie życzenia sprostowań uprasza się zgłaszać do Biura zawiadowczego c. k. Komisji zdrojowej w Łazienkach mineralnych.

Treść numeru: Kalendarz. — Krótkie sprawozdanie zdrojowisk ze sezonu r. 1890. (Ciąg dalszy). — Drobne wiadomości. — Drobniutki humorystyczne. — Wiadomości urzędowe c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy — Spostrzeżenia stacji meteorologicznej c. k. Zakładu zdrojowego w Krynicy od dnia 2 do 8 Czerwca 1891 r. — II. Lista gości zdrojowych w Krynicy, przybyłych od dnia 1 do 8 Czerwca 1891. — Ogłoszenia.

SZCZAWNICA

w powiecie Nowotarskim w Galicyi

powszechnie znany Zakład zdrojowo-kąpielowy, klimatyczny, żętyczny i kefirowy,

położony w pięknej górskiej okolicy, otoczony górami, odznaczający się świeżym, orzeźwiającym powietrzem, z siedmiu zdrojami silnej szczywy sodowo-solnej i sodowo-żelazistej, zalecany przez najznakomitszych lekarzy krajowych i zagranicznych w chorobach narządów oddychania, trawienia, dróg moczowych i innych.

Liczne, niedrogie a porządnie urządzone mieszkania zakładowe i w domach prywatnych właścicieli, przeszło **350** pokoi, trzy główne restauracje i kilka drugorzędnych.

Lekarzem zakładowym jest **Dr. Władysław ŚciBOROWSKI**, przez niego ośmiu lekarzy, co rok do Szczawnicy przybywających, udziela chorym rady lekarskiej. Stała apteka w miejscu, a druga w Krościenku; mleko, żętyca, kumys, kefir. **Zakład inhalacyjny**, solankowy, powietrza zgaszczonego i rozrzedzonego, tudzież powietrza zawierającego części balsamiczne igliwiowe, wreszcie leków rozpylonych, urządzone i utrzymane przez **spadkobierców Dra Janochy**. **Zakład wodolecznicy** przez **Dra Kołęczkowskiego** w roku bieżącym rozszerzony. — Łazienki z kąpielami ciepłymi, żelazistymi i borowinowymi, oraz natryskami letniami i zimnymi. — kąpiele rzeczne w **Dunajcu** i bliższym zakładu **Ruskim Potoku**. **Czytelnia** czasopism. **wypożyczalnia książek**. **Klub szczawnicki** dla zabawy, muzyka miejscowa, teatr Krakowski, zebrania towarzyskie, koncerty. **pracownia fotograficzna A. Szuberta**, poczta i telegraf w miejscu, sklepy wszelkiego rodzaju.

Wycieczki w uroczę okolicy Szczawnicy. Komunikacja z Krakowem i Lwowem koleją żelazną do Starego Sącza, zkąd 42 kilometry wybornym gościńcem na miejsce. — Codziennie przychodzą i odchodzą karety pocztowe ze Starego Sącza i z Krakowa.

Pora zdrojowa trwa od 20 Maja do 20 Września.

Ceny mieszkań zakładowych od dnia 20 Maja do 20 Czerwca i od 20 Sierpnia do końca sezonu o trzecią część niższe. — Od taksy zdrojowej tylko te osoby mogą być uwolnione za okazaniem legalnego świadectwa ubóstwa, która w tym czasie bawią w Zakładzie.

Zamówienia na mieszkania przyjmuje Zarząd Zakładu zdrojowego przez Stary Sącz w Szczawnicy i Zarząd Zakładu zdrojowo-kąpielowego w Szczawnicy na **Miedzusiu**.

Zamówienia na wodę mineralną adresować wprost do **Henryka Mattoniego w Wiedniu**, albo za pośrednictwem **Zarządu Zakładu zdrojowego w Szczawnicy**.

Apteka „pod Koroną“ J. Trauczyńskiego w Krakowie

poleca:

Wino chinowe i wino chinowe z żelazem, wyrabiane z najlepszej kory chinowej, na maderze. Zawiera 5% rozpuszczonych alkaloidów kory. Wino to wzmacnia cały organizm, podnieca trawienie i apetyt. — Cena butelki 2 złr. i 1 złr. 20 ct.

Wino Caseary sagrady, smaku mader miłego. Znakomity to środek w chorobach żołądka i kiszek, a umiejętnie używany, usuwa już po krótkim czasie dolegliwe zatkania żołądka

Wino pepsynowe, w cierpieniach żołądka, uporeczywej zgadze i t. p. Cena butelki 1 złr. 50 cent.

Wino rumberbarowe na maldze, w cierpieniach żołądka, wątroby, żółtaczce i t. p. — Cena 1 złr. 50 cent.

Rozczyn Lerasa, zawiera żelazo, które organizm bardzo łatwo przyswaja. — Cena 50 centów.

Powidełko przeciw blednicy, w cierpieniu tem działa znakomicie. — Cena szotka 1 złr. 50 centów.

PP. Lekarzom poleca swojego wyrobu:

Pigułki kreozotowe łatwo rozpuszczalne, po 0-025 i 0-05, jak również **Pigułki arsenowe z kreozotem**, zawierające kwasu arsen. 0-0005, kreoz. 0-02. Pigułki te są obciążane cukrem waniliowym. Pudełko (100 pigulek) 70 ct.

Wyroby z żelatyny, odznaczone medalem państwowym na ostatniej wystawie krakowskiej, jak: galiki, czopki, — preciki z dowolnymi lekami.

Pastyłki gloninowe (nitroglicerynowe) 0-0007. — Pudełko 50 ct. 2 6

ŻEGIESTÓW

Zakład zdrojowo-kąpielowy i klimatyczny, położony w uroczej górskiej dolinie, otwartej li tylko ku południowi, odznaczający się niezwykle czystym, górskim powietrzem.

Źródł najsilniejszej szczawy żelazistej, zalecany przez najznakomitszych lekarzy krajowych i zagranicznych. w słabościach nerwowych, osłabieniach żołądka, niedokrewności, żołądkach, zubożeniach odżywczych, gnilem krzyżowicy etc.

Zakład rozseła wodę mineralną na zamówienie, w paczkach po 40 flaszek w cenie 7 złr. 50 ct. loco stacya Żegiestów i półpaczkach 20 flaszek 4 złr. przyczem uprasza się o dokładny adres i stacyę odbioru. również woda znajduje się w aptekach i składach wód mineralnych.

Zakład posiada blisko 300 pokoi niedrogich i porządnie urządzonej, z uroczym widokiem na dolinę Popradu, dwie pierwszorzędne restauracye, salę balową, kryty chodnik, czytelną bibliotekę, muzykę miejscową, zabawy tygodniowe, wycieczki w uroczysko okolice.

Od czterech lat służą do użytku Publiczności nowe łaźni, z wszelkim komfortem, według zasad współczesnej balneotechniki urządzone, i w tychże kąpiele mineralne gazowe, silniejsze, niż w innych pokrewnych zakładach krajowych i zagranicznych, według ulepszonej metody Schwarza. kąpiele borowinowe, znakomite i nadzwyczaj skuteczne kąpiele w Popradzie, równające się kąpielom morskimi.

Pora kąpielowa trwa od 1 Czerwca do końca Września; w Czerwcu i Wrześniu mieszkania tańsze o jedną trzecią.

Ordynować będą lekarze: **Dr. Kazimierz Zgórski** i **Dr. Włodzimierz Szczepański**. Staeyka kolei Tarnowsko-Leluchowskiej (przystanek), poczta i telegraf w zakładzie. Bliższych wyjaśnień udziela, zamówienia na mieszkania i wodę przyjmuje, oraz wszelkie interesa zakładu załatwia

Zarząd. 3 6

ZAKOPANE.

Zakład wodoleczniczy
na Klemensówce w Zakopanem

istniejący od lat 12-tu, z każdym prawie rokiem **powiększa liczbę ubikacyj** i uzupełnia urządzenia, jak tego wymaga postęp nauki higieny i terapii, i względ na wygodę gości kuracyjnych.

Wody źródlanej dostarcza obficie własny wodociąg Klemensówki, umeblowanie pokoi przyzwoite. Łóżka z materacami i sprężynami, kuchnia w własnym zarządzie, odpowiada wszelkim wymogom. Środki lecznicze: hidroterapia, gimnastyka lecznicza z ortopedją, mięsienie, elektroterapia i hipnoza.

Ceny za kąpiele, stół i mieszkanie razem od 3 do 5 złr. dziennie od osoby, wedle wyboru pokoju. **Do dnia 15 Czerwca o 10% zniżone.** 3 6

Kierujący lekarz i właściciel zakładu **Dr. Wenanty Piasecki**

ANASTAZY HOLIK

zegarmistrz

w Krakowie, ulica Szewska L. 7

poleca Szanownej Publiczności swój

Skład Zegarów i Zegarków

wszelkiego rodzaju, z najlepszych fabryk szwajcarskich i francuskich.

Przyjmuje także wszelkie naprawy i wykonywa je dokładnie, z poręczeniem.

Ceny najprzystępniejsze, rzetelna obsługa, ścisłe dotrzymanie terminu, oznaczonego przy powierzeniu mu roboty.

Ceny zegarków:

złotych . . od złr. 25 do 300

srebrnych od złr. 8 do 50

niklowych od złr. 5 do 20

SZKATUŁKI

grające melodey polskie, najstosowniejsze na podarki, znajdują się na składzie. 3

Krynicki Wyciąg (Ekstrakt) z igliwia świerkowego

na kąpiele — przez Wys. e. k. Ministerstwo dla handlu i przemysłu listem pochwalnym, i na Wystawie rolniczej Szląskiej w Cieszynie medalem odznaczony. — Doświadczenia, jakie od lat kilku w Zakładzie zdrojowym w Krynicy przez licznych i znakomych lekarzy z pomienionym lekiem robiono, dostatecznie udowodniły, że tenże środek w rozlicznych cierpieniach da się z świetnymi skutkami zastosować, a mianowicie: 1) w bezgorączkowych postaciach żołądków, 2) w stężłości i obrzęknięciu stawów, 3) przeciw gośćcowi i dnie (artrytyzm) długotrwałej, 4) w wszelkich cierpieniach nerwowych, które z osłabienia pochodzą, 5) dla dzieci wątłej budowy ciała, a mianowicie chorobą angielską dotkniętych, 6) dla kobiet w słabościach macicznych, w formie nasiadowych kąpiele, 7) w niektórych cierpieniach skóry, jak liszaj, łupież itp., 8) w zastarzałych ranach, z których wydziela się uporczywie ropa cuchnąca.

Wyrób uskutecznia się w pracowni farmaceutycznej **H. Nitribitta** w Krynicy. — Składy: dla Warszawy u pp. aptekarzy: Dra Teodora Heinrieha, H. Kucharzewskiego, Karola Lilpopy, Leonarda Ziemińskiego; dla Kijowa w aptece p. Gustawa Seidla; dla Krakowa u p. J. Wentzla; dla Lwowa u p. Schubuta; dla Wiednia u p. Henryka Mattoniego. 3 15

CUKIERNIA i Główna Rządowa Restauracya

STANISŁAWA DIENSTLA

w „Domu Zdrojowym“ w Krynicy

poleca Szanownej P. T. Publiczności

Cukry, Czekoladki, Ciasta, Torty i Pierniki własnego wyrobu.

Potrawy i napoje najlepszej jakości.

Miód praśny, Cognac kuracyjny, **WINA**: Hiszpańskie, Węgierskie, Francuskie, Włoskie, Austriackie i Reńskie kuracyjne.

W sali restauracyjnej na pierwszym piętrze **Obiady Warszawskie Couvert z 6-ciu dań złr. 1-50** od godz. 12 do 3 codziennie dostać można.

W parku pod kręgielnią **Mleczarnia wzorowa**, Kawa, Herbata, Mleko kwaśne i wszelkie Chłodniki

po cenach nader przystępnych. 3 15

W. WOJCIECHOWSKI, JUBILER w Krakowie ulica Szewska Nr. 9.

(Odznaczony med. srebr. e. k. Minist. handlu na wyst. rolniczo-przemysł. 1897 r.)

Poleca Szan. Publiczności swój **SKŁAD WYROBÓW ZŁOTYCH i SREBRNYCH** po cenach umiarkowanych. 2 7

Przyjmuje zamówienia, reparacye i zamiany. — Medale pamiątkowe ś. p. Mickiewicza i 3-go Maja.

C. K. ZAKŁAD ZDROJOWY

KRYNICA (w Galicyi)

najobfitsza szczawa żelazista

Położenie górskie w Karpatach 590 metr. nad p. m. — Od stacji kolejowej godzina drogi, znakomicie utrzymanej.

Srodki lecznicze: Obok klimatycznych warunków. kąpiele mineralne żelaziste, nader obfitujące w kwas węglowy, ogrzewane metodą Schwarza (w roku 1890 wydano ich przeszło 35.000). — Kąpiele borowinowe, parą ogrzewane (w roku 1890 wydano ich 14.000). — Dotychczasowa ilość gabinetów w kąpielniach mineralnych została pomnożoną, połowa gabinetów w kąpielniach borowinowych ogrzewa się parą, dalej picie wód Krynickiej i Słotwińskiej, żentyey, kefiru, — gimnastyka w nowym na ten cel w parku urządzonym budynku i t. d.

Mieszkania: Przeszło 1400 pokoi z większym i mniejszym komfortem umeblowanych, z pościelą i usługą, po większej części zaopatrzone w piece. — Hotel „pod Trzema różami” i dom gościnny „pod Zamkiem” służą do tymczasowego umieszczenia osób świeżo przybywających. — W Maju, Czerwiec i Wrześniu ceny pomieszczeń jakoteż kąpiele są niższe.

Spacery: Wielki park świerkowy z wygodnymi ścieżkami, licznymi ławkami i miejscami do spoczynku i zabaw, rozliczne bliższe i dalsze spacery po równi i po górach, wycieczki w uroczą dalszą i bliższą okolicę.

Zaspokojenie potrzeb i rozrywki: Kilka restauracji, kilka mleczarni, dwie cukiernie, wspaniały dom zdrojowy z salami balowymi, restauracja, salą bilardową i dla gier, kręgielnia, kasyno, dwie wypożyczalnie książek, teatr ze Lwowa, orkiestra zdrojowa A. Wronskiego od 21 Maja, dwóch fotografów, sklepy i rękodzielnicy wszelkiego rodzaju z głównych miast przybywającej itd. Prócz stałe przez cały sezon ordynującego lekarza rządowego Dra **Kopffa**, praktykuje siedmiu lekarzy. Frekwencya roczna wynosi przeszło 4500 osób.

3 15

W samem zdrojowisku znajduje się według najnowszych zasad umiejętności urządzony:

C. K. ZAKŁAD WODOLECZNICZY (HYDROPATYCZNY)

pod kierunkiem specjalisty Dra Ebersa.

W roku 1890 wykonano 24.000 procedur hydropatycznych. — Osoby, leczące się w e. k. Zakładzie wodoleczniczym, mogą znaleźć pomieszczenie w świeżo otwartym prywatnym pensjonacie Dra Ebersa, zastosowanymi do potrzeb hydropaty.

Sezon otwarty **od 15 Maja do końca Września**. Na żądanie udziela wyjaśnień **c. k. Zarząd zdrojowy w Krynicy**.

Józef Rudnicki, Kraków

Rynek Główny, Hotel Drezdeński

Pierwszorządny Magazyn Nowości

poleca na sezon letni:

RAKIETY.**BALONY.**

Buciki damskie i męskie.

Paski damskie i męskie.

Bluzki damskie i Koszule męskie.

Etuis od 35 do 70 zhr.

Parasole chińskie ogrodowe (bal-dachimy) od 3 do 15 zhr.

Płaszczki tureckie do kąpiele, prześcieradła, ręczniki, rękawiczki i gąbki.

Płaszczki gumowe jedwabne damskie i męskie.

Kalosze rosyjskie letnie, damskie i męskie.

Pledy i kapelusze angielskie.

Bieliznę męską w najlepszym gatunku, kołnierzyki, mankiety, skarpetki i chustki.

Fabryczny Skład najlepszych Rękawiczek.

Wielki wybór najnowszych krawatek 3 15

i wiele innych modnych towarów.

WODY MINERALNE KRYNICKIE

okazały się na podstawie długoletnich doświadczeń nader skutecznymi:

1. W niedokrewności u dzieci dotkniętych krzywicą kośćca (Rachitis), tudzież zołzami (Scrophulosis).
2. W przewlekłych niezżytach przewodu pokarmowego, połączonych z uporeczywą biegunką, tak często trudnych do usunięcia, zwłaszcza u dzieci wątłych.
3. W neurasthenii, — osłabieniu nerwowem, — połączenia wapna, obok soli żelazawych, wpływają znakomicie na ogólny stan chorego, jak to stwierdziło wielu nowszych neuropatologów.
4. W pomazaniach nocnych, nasieniotoku i t. p., jeżeli zboczeniom tym towarzyszy niedokrewność i rozdrażnienie nerwowe.
5. Przeciw Blednicy (Chlorosis) i Białaczce (Leukaemia) powszechnie znaną jest znakomita działalność wody krynickiej ze źródła „Głównego”.
6. W niezżytach przewlekłych pęcherza i miedniczek nerkowych, w przewlekłym zapaleniu nerek, wody krynickie okazały się nader skutecznymi.
7. Woda ze źródła slotwińskiego (szczawa magnowo-żelazista, lekko rozwalniająca), znakomicie działa jako środek dyjetetyczny (podawana zamiast zwykłego napoju, z małym dodatkiem wina lub sama) we wszystkich stanach niedokrewności i osłabienia, szczególnie w następstwie cierpienia narządu płciowego u kobiet.

3 15

Zamówienia na rozsełkę wód mineralnych krynickich przyjmuje **C. K. ZARZĄD ZDROJOWY W KRYNICY.**